

Juleaften

Tid og sted: Ødsted og Jerlev kl.13, 14.30 og 15.45

Skriftlæsninger

Es 9,1-6a: For et barn er født os, en søn er givet os.

Luk 2,1-14: I skal finde et barn som er svøbt og ligger i en krybbe.

Salmevalg

Det kimer nu til julefest, 94

Kimer, I klokker, 100

Julen har bragt velsignet bud, 119

Et barn er født i Betlehem, 104

Dejlig er jorden, 121

Indledningskollekt

Lille barn.

Gud af Gud,

lys af lys,

du kommer til verden i denne nat,

svøbt og lagt i verdens krybbe.

Dit ansigt vækker glæden hos det folk
der vandrer i disse mørke og korte dage.

Vi beder dig:

Lad englens ord til hyrderne på marken

klinge ud over hele verden,

og læg dit julebudskab ind i vores hjerter

så den kolde frygt

der vokser i os,

smelter og forsvinder.

Spred din glæde

så vi i taknemmelighed

glemmer os selv og synger med på dine engles sang.

Ære være Gud i det højeste og på jorden,

du som er fra evighed til evighed.

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: ”Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.” Og med ét var

der sammen med englen en himmelsk hærs-kare, som lovpriste Gud og sang:

”Ære være Gud i det højeste og på jorden!

Fred til mennesker med Guds velbehag!”

Prædiken

Det barn er hyrden, vi hans får...

På Tudvad Mark lå der i forgangne tider en høj, som kaldtes Galgehøjen, fordi den i gamle dage var rettersted for tyve og skjælme, som det hed. De henrettede havde det med at gå igen, og flere folk havde set de dødes genfærd i skikkelse af en stor sort hund, som luske-de omkring. Det er mange år siden nu, og i dag findes Galgehøjen ikke længere; enkelte vildfarne arkæologer vil nok mene, at der i virkeligheden var tale om en gravhøj fra bronzealderen... men lad nu det ligge. Galgehøjen stod der tilbage på den tid, hvor Pastor Knud Storm bestred præsteembedet i Ødsted og Egtved. Det gjorde han fra 1818-1842.

Lige siden sit første år i embedet, havde Pastor Storm haft for vane hver julenat at drage ud til Galgehøjen på Tudvad Mark. Han ville mane rygterne om døde gengangere i jorden. Ingen vidste, hvad han foretog sig derude, men han skrev det møjsommeligt ned, år efter år, og efterlod optegnelserne til de præster, der skulle følge efter ham i embedet. I det følgende er det beskrevet, hvad der foregik i 1823.

Det var isnende koldt og vinden stod lige ind i ansigtet, da Pastor Storm traskede afsted over marken; han anede nu konturerne af galgehøjen i mørket. Men som han kom nærmere blev det mere og mere tydeligt, at der stod noget eller nogen på højen. Det måtte være et menneske, der stod der helt ubevægelig som en statue – med en lang stav i sin højre hånd. Da Pastor Storm kom helt tæt på galgehøjen stod mandens silhuet skarpt imod den stjerneklare himmel. Pastor Storm, der ellers var mand for lidt af hvert, måtte tage mod til sig for at gå de sidste meter hen til højen. Han rømmede sig...

”Godaften,” sagde Pastor Storm med sin mest myndige stemme. Hyrden stod stadig ubevægelig og skuede ud over markerne. Pastor Storm trådte op på højen og gik nærmere den mystiske mand. ”Godaften,” sagde han igen, denne gang mere spørgende. Da vendte manden sig om mod Pastor Storm og så ham længe an; Pastor Storm ville sige noget, men et eller andet holdt ham tilbage. Da tog den mystiske mand endelig ordet; han sagde: ”Det er godt at se dig, Præst.”

”Undskyld,” sagde Pastor Storm, ”kender vi hinanden?”

”Nej,” svarede manden, ”du kender ikke mig, men jeg kender dig. Og jeg tror, du kan hjælpe mig.”

”Jo, naturligvis; ja, det gør jeg da gerne; det skal jeg nok... men først må du fortælle mig, hvem du er.”

”Jeg er hyrde. Jeg har strejft om her i egnen i mange, mange år...” sådan svarede hyrden, lidt drømmende mens han stadig skuede ud over markerne. Han så ud som om, han ville fortsætte, men da der havde været stille længe, talte Pastor Storm atter:

”Ja undskyld, jeg spørger, men hvordan kan det være, jeg aldrig har hørt om dig, når du sådan strejfer om her i sognet? Og kære hyrde, hvor er dine får? Og hvordan tror du egentlig, jeg kan hjælpe dig?” Spurgte Pastor Storm.

”En ting ad gangen,” svarede manden. ”Først må du lytte. Kan du det, Præst, kan du lytte?”

”Øh... ja...,” svarede Pastor Storm uden helt at vide, hvad han egentlig svarede på...

Og så begyndte hyrden sin fortælling. Han fortalte længe og levende om sit liv, og Pastor Storm lyttede og forstod.

Da hyrden var en ung mand, var han velanset og beundret af folkene der på egnen. Han var kendt for at være en dygtig hyrde, der kendte sine får, og som blot med et ord, alene med sin stemme, kunne få fårene til at følge ham. Sådan levede hyrden mange år på marken med sine får, agtet af alle på egnen. Men så, en skæbnevanger nat, netop ved juletid, opsøgte en ung kvinde ham på marken. Hun havde travlt, men listede samtidig afsted, som om hun ikke ville opdages. I favnen bar hun et lille nyfødt barn.

Barnet sov trygt i kvindens arme. Hun fortalte hyrden, at det lille drengbarn var hendes eget, men fordi hun ikke var gift, var barnet uægte; og faderen ville ikke kendes ved hende. Hun bad indtrængende hyrden om at tage sig af det lille barn for hende, for ellers ville barnet blive taget fra hende, og hun måtte selv leve i unåde.

Hyrden tøvede ikke, han tog imod barnet, og han tog sig af barnet og opdrog det som sit eget. Han vikledede barnet ind i uldklæder, så det kunne holde varmen, han fodrede barnet med mælk fra fårene, så det kunne vokse sig til. Og barnet voksede og trivedes i hyrdens varetægt; og af til listede den unge mor ud på marken, hvor hun kunne se til sin søn. Men trods hyrdens og morens forsigtighed spredte rygterne sig om det uægte barn, der levede med hyrden ude på marken, og folk begyndte at undre sig over, hvad der egentlig foregik med hyrden og den unge kvinde.

Nu traf det sig, at der netop det år blev ansat en ny præst i Egtved og Ødsted sogne; det var en streng og nidkær præst, der tog sit kald som tugtemester meget alvorligt. Han opsnappe de historien om det uægte barn, der levede

sammen med hyrden, og sørgede for at rygterne blev spredt, og at folk forstod, hvad det betød. Præsten hed Knud Nielsen Storm. Pastor Storm fór sammen, da han hørte det navn. Knud Nielsen Storm var hans oldefar, der havde været præst i Egtved og Ødsted fra 1733-1772. Hyrden kastede et stjålent blik på Pastor Storm og fortalte så videre.

En aften, da drengen var i sit femte år, skete der noget dramatisk. Fåreflokken blev angrebet af en lille flok ulve, og hyrden forsvarede fårene som han plejede, men midt i hans bestræbelser på at jage ulvene på flugt, havde en ulv fået kurs direkte mod drengebarnet. Hyrden greb øjeblikkeligt sin stav og løb alt, hvad han kunne, for at beskytte drengen. Han kom netop tids nok til at kaste sig imellem den angribende ulv og den forsvarsløse dreng; men ulven bed sig fast i hans ben, ind til hyrden fik trukket sin kniv frem og stukket den i ulvens strube. Hyrden var såret, men drengen var reddet. Og ulvene slap afsted med fire får. Udmattet og såret måtte hyrden søge hjælp; og da var det ikke længere muligt at skjule barnet. Knud Nielsen

Storm, den strenge præst, hørte hurtigt om hændelsen og samlede en flok trofaste støtter, og sammen opsøgte de hyrden, der lå i sengen hos den lokale læge.

Den lille skare, der var rasende over hyrdens manglende moral, krævede hyrden udleveret til rettergang. Ved en kort og uretfærdig proces blev hyrden dømt til døden for at have taget et uægte barn til sig og skjule moderens identitet. Syv dage efter blev hyrden hængt på galgehøjen. Pastor Storm var dybt berørt af hyrdens fortælling. Hyrden stod som levende ved siden af ham, og alligevel havde han været død i snart 100 år. ”Hvad så, præst? Nu er det op til dig!” Sagde hyrden

”Op til mig, hvad mener du?” spurgte Pastor Storm.

”Du skal brænde bogen,” svarede hyrden kort.

”Brænde bogen? hvilken bog mener du?”

”Din oldefars bog! Knud Nielsen Storm opregnede nøje hver eneste fejl, menneskene i sognet begik. Hvert eneste fejltrin, hver eneste synd, hvert eneste lovbrud nedskrev han i en bog, som han skjulte på kirkens loft; og så snart

han havde muligheden, brugte han optegnelserne imod sognets beboere.”

”Ja, og det gjorde jeg, fordi det var Guds vilje,” lød en stemme bag dem. ”Gud har givet os en lov, og den der tror, må leve derefter. Min opgave som menighedens hyrde var at vejlede folk, så de kunne leve Gud til velbehag.”

Pastor Storm og hyrden vendte sig om. Bag dem stod en høj mand, der lignede Pastor Storm meget. Og det var jo i grunden også en Pastor Storm, men en ældre udgave, nemlig Pastor Storms egen oldefar, Knud Nielsen Storm.

Da de så den gamle præst, tændtes en vrede i hyrden: ”Knud Nielsen Storm,” råbte han, ”jeg tog det barn til mig for at give barnet og dets mor et liv, og for den gerning mistede jeg mit eget. Jeg har intet forkert gjort.”

Præsten smilede overbærende: ”Intet forkert! Du gjorde alt forkert. Du skulle have givet barnet til kirken, du skulle have overgivet skøgen til hendes retfærdige straf. Hvad er en kristen, hvis det ikke er en, der følger Guds

bestemmelser? Der står jo skrevet: du må ikke bedrive hor!”

”Og der står også skrevet: Ingen har større kærlighed, end den, der sætter sit liv til for sine venner.” Det var den unge Pastor Storm, der havde taget ordet.

Den gamle præst kiggede på Pastor Storm med et gennemtrængende blik. Så sagde han hånligt: ”Nå, er du en skriftklog, mit barn; hvad med at vise din slægt lidt respekt! Og du ved jo udmærket, at der kun var én mand, der havde så stor kærlighed; nemlig frelseren selv. Vi andre har loven at holde os til!

”Det er rigtigt, at kun Jesus Kristus udelukkende levede for den anden,” tog Pastor Storm til genmæle; ”men det betyder ikke, at vi har fået loven til at opregne menneskenes synd: Jeg er den gode hyrde, sagde Jesus, der sætter livet til for fårene! Han er hyrden. Vi er fårene.”

Netop i det øjeblik slog klokken tolv, de hørte klokkerne klinge inde fra kirken og i det samme lyste der en stor stjerne op på himlen.

Hyrden fældede en tåre, vendte sig om mod Pastor Storm og sagde: ”Nu er det op til dig. Brænd bogen!”, og så forsvandt han op i himlen, som havde han fået englevinger; Pastor Storm vendte sig om, men den gamle præst var forsvundet, ude i mørket syntes han, han anede konturerne af en stor sort hund, der listede væk med halen mellem benene.

Pastor Storm brændte naturligvis den bog, for Gud blev menneske for at give os liv, og for at vi skulle leve frit, uden at optælle og opregne synder, som om Gud var en regnskabsfører.

Da Jesus var født, åbenbarede englene sig først for hyrderne på marken; hvorfor mon for hyrderne? Jo, for at fortælle os, at det lille barn er hyrden, og vi er hans får. Guds søn var selv et uægte barn, og hos ham er der ingen, der falder i unåde, for gavmildhed og barmhjertighed er hans navn, og det fortabte får, det finder han igen. Han er den hyrde, der tog os til sig for at give os liv – og for den gerning mistede han sit eget. Så når vi føler os fortabte og

alene i sjælens mørke, så er Jesusbarnet det lys, der bringer os tilbage til livet. Amen.

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,
således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Kære himmelske far, vor Herre og vor Gud. Tak at du lod dig føde her på jorden, midt i blandt simple og almindelige mennesker, der ikke havde nogen særlig forudsætning for at forstå dine underværker; men som så mange andre mennesker alligevel formåede at tage vare på et lille barn, at drage omsorg for et lille nyt menneske, der ikke selv formåede at overleve uden familiens hjælp.

Herre, vor Gud, himmelske Far! Lad din julefred og juleglæde sænke sig over hvert menneske på jorden. Lad de ensomme mærke din nærhed, lad de fattige og

undertrykte få en smag af dit rige, mæt de sultne, giv husly til de hjemløse og vær hos de fangne.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet. Giv dem trosskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker.